

Kehitysvammaisten lakisäateisen päivä- ja työtoiminnan järjestäminen 1.8.2020 alkaen

Perusturvajohtaja Mari Antikainen Sosiaalipalvelujen tukipalvelut

Tausta

Kaupunginhallitus päätti 16.9.2019 pitämässään kokouksessaan käynnistää tuotannollisin ja taloudellisin perustein yhteistoimintaneuvottelut talouden tasapainottamiseen tarvittavien toimenpiteiden toteuttamiseksi vuosina 2020 ja 2021 Kuopion kaupungissa, taseyksiköissä ja liikelaitoksissa. Kaupungin toimintatuottojen ja toimintakulujen välillä vallitsee epäsuhte. Tulot eivät riitä kattamaan toiminnasta ja investoinneista aiheutuvia menoja. Taloudellisesta tilanteesta johtuen palvelurakenteeseen ja palvelutuotantoon on tehtävä muutoksia ja työtehtäviä organisoitava uudelleen.

Kehitysvammaisten lakisäateisen päivä- ja työtoiminnan järjestäminen

Vammaispalvelulain mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle päivätoimintaa, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Vammaispalvelulain mukainen päivätoiminta kuuluu kunnan erityisen järjestämisvelvollisuuden alaisiin palveluihin, joten kysymyksessä ei ole määrärahoihin sidottu palvelu.

Vammaispalvelulain mukaisen päivätoiminnan tavoitteena on taata kaikille vaikeavammaisille henkilöille yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua päivätoimintaan. Päivätoimintaa voidaan järjestää myös kehitysvammalain nojalla. Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaan kehitysvammaiselle henkilölle järjestetään osana erityishuoltoa työtoimintaa, jonka tarkoituksena on edistää kehitysvammaisten henkilöiden yhteiskunnallista sopeutumista. Lisäksi järjestetään päivätoimintaa lähinnä vaikeimmin vammaisille henkilöille. Päivätoimintaa voidaan järjestää myös uuden sosiaalihuoltolain mukaan osana sosiaalista kuntoutusta. Arvioitaessa, olisiko sosiaalihuoltolain perusteella asiakkaalle järjestettävissä päivätoimintaa, on otettava huomioon palvelutarpeen arviointi, mahdollinen asiakassuunnitelma, asiakkaan etu sekä tilanteen mukaan muut mahdolliset asiat.

Vammaispalvelulain mukainen päivätoiminta on maksutonta. Kehitysvammaisten erityishuoltoon liittyvät kuljetukset ovat maksuttomia. Tämän vuoksi kehitysvammaisen henkilön edun mukaista on järjestää päivätoimintaa ja siihen liittyvät kuljetukset kehitysvammalain ja -asetuksen mukaisesti, vaikka kehitysvammaisilla on oikeus myös vammaispalvelulain mukaiseen päivätoimintaan. Kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, päivätoimintaa, henkilökohtaista apua sekä palveluasuminen, jos

henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaisten henkilöiden päivätoimintaan kuuluu kodin ulkopuolella järjestettyä itsenäisessä elämässä selviytymistä tukevaa ja sosiaalista vuorovai-
kutusta edistävää toimintaa. Päivätoimintaa järjestettäessä vaikeavam-
maisena pidetään työkyvyttöntä henkilöä, jolla vamman tai sairauden ai-
heuttaman erittäin vaikean toimintarajoitteen vuoksi ei ole edellytyksiä
osallistua sosiaalihuoltolaissa tarkoitettuun työtoimintaan ja jonka toi-
meentulo perustuu pääosin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella
myönnettäviin etuuksiin. Päivätoimintaa on järjestettävä mahdollisuuksien
mukaan siten, että vaikeavammaisen henkilö voi osallistua toimintaan vii-
tenä päivänä viikossa tai tätä harvemmin, jos vaikeavammaisen henkilö
kykenee osallistumaan työtoimintaan osa-aikaisesti tai siihen on muu hä-
nestä johtuva syy.

Kaupungin taloudellisen tilanteen johdosta on tarkoituksenmukaista tehdä
tarkennuksia lakisääteisen palvelun kohdentamiseen, aukioloaikoihin ja
loma-aikoihin.

Henkilöstön yhteistoimintamenettelyt on käyty tammikuussa 2020. Kunta-
laisten ja vammaisneuvoston kuulemis- ja keskustelutilaisuus on pidetty
12.2.2020.

Vaikutusten arviointi

Vammaispalvelulaissa korostetaan erityisiä, pitkäaikaisia vaikeuksia suo-
riutua tavanomaisista elämäntoiminnoista. Vammaispalvelulain mukaiset
ns. subjektiiviset oikeudet edellyttävät vaikeavammaisuutta. Vaikeavam-
maisuuksia määriteltäessä voidaan käyttää apuna fyysisen, psyykkisen ja
sosiaalisen toimintakyvyn mittareita sekä muita arviointikeinoja. Vaikea-
vammaisuus määritellään kunkin palvelun kohdalla erikseen. Lisäksi sosi-
aalihuoltolaki on aina ensisijainen suhteessa erityislakeihin. Asiakkaan ti-
lanne arvioidaan yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin kautta (mm. tuen
tarpeet, käyntipäivät, toiminta-aika, sisältö) Toiminnassa on käytössä
KVANK-laatukriteerit.

Esitys

Perusturvajohtaja Mari Antikainen

Perusturva- ja terveyslautakunta päättää, että kehitysvammaisten päivä-
ja työtoiminnan lakisääteistä järjestämisvastuuta tarkistetaan siten, että:

1. Päivätoiminta kohdennetaan 1.8.2020 alkaen vaikeavammaisille ja
kehitysvammaisille 16–65 -vuotiaalle henkilöille, joiden toimintara-
joite on niin vaikea, että se estää osallistumaan sosiaalihuoltolain
mukaiseen työtoimintaan.
2. Yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella asiakkaat osallis-
tavat päivätoimintaan viitenä päivänä viikossa tai harvemmin.
Osallistumisen määrästä sovitaan yksilöllisesti palvelutarpeen arvi-
oinnin perusteella osaviikkoiseksi (esimerkiksi kaksi-kolme päivää
viikossa) tai tarvittaessa kokopäivätoiminnan sijaan osapäiväiseksi
enintään 3 tuntia päivässä.

Kuopion kaupunki

Perusturva- ja terveyslautakunta

18.02.2020

12 §

3. Uutena toimintamallina käynnistetään asiakkaiden tuen tarpeiden arviointi säännöllisesti aina 60 vuotta täyttävien osalta.
4. Päivä- ja työtoiminnassa otetaan käyttöön uudet päivä- ja työtoiminnan aukioloajat siten, että päivä- ja työtoiminta on avoinna yhteiskyytien kuljetusaikoja hyödyntäen arkisin maanantaista perjantaihin klo 9-15 välisenä aikana (harkinnan mukaan asiakkaiden aamu- ja iltapäiväajan vastaanottoajat klo 8-9 ja 15-16 vain erityisin perustein).
5. Kokopäivätoiminnan palveluaika on klo 9-14 välillä ja osapäivätoiminnassa klo 9-12 tai klo 12-15 välillä.
6. Henkilöstön lomat kohdennetaan pääsääntöisesti koulujen loma-aikoihin, jonka lisäksi heinäkuussa palveluihin asetetaan neljän viikon sulku.

Kaupungin lakimies Lari Tiikasalo on asiantuntijana läsnä asian käsittelyssä

Valmistelija

Laura Eskanen

puh. +358 44 718 3400

Eija Riitta Väisänen

puh. +358 44 718 3285

Mari Antikainen

puh. +358 44 718 6401

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Jari Saarinen

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyy perusturvajohtajan esityksen.

Päätös

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti apulaiskaupunginjohtajan ehdotuksen.

Vammaispalvelupäällikkö Laura Eskanen poistui kokouksesta klo 16.18 tämän asian käsittelyn ja päätöksen teon jälkeen.

KUOPIO

Pöytäkirja

2/2020

4 (4)

Kuopion kaupunki

Perusturva- ja terveyslautakunta

18.02.2020

12 §